

Відповідно, якість навчання в різних радянських закладах вищої освіти, на різних спеціальностях було високим, відрізняючись в основному один від одного викладацьким складом. Зараз заклади вищої освіти серйозно відрізняються матеріально-технічною базою: дозволити собі обладнану сучасною апаратурою хімічну або біологічну лабораторію і тим більше власну медичну або ветеринарну клініку можуть небагато навчальних закладів. Це ж стосується і професорсько-викладацького складу: якщо раніше оплата праці не відрізнялася, то зараз має суттєві розбіжності.

Провідні заклади вищої освіти запрошують кращих викладачів, що відбивається в платі за навчання. У зв'язку з цим говорити про те, що випускники різних закладів вищої освіти, але по одному напрямку бакалавріату матимуть однаковий рівень підготовки і відповідатимуть вимогам працедавців не доводиться. Усе перераховане служить, на наш погляд, поясненням того, чому велика частина українського суспільства з сумнівом, а у ряді випадків і негативно відноситься до сучасної вітчизняної освіти. Таке відношення виражається не лише у висловлюваннях типу «раніше в СРСР навчали краще», але і у виборі зарубіжного закладу вищої освіти для здобуття вищої освіти для своєї дитини. Цікаво, що і самі студенти, які не могли в силу віку познайомитися особисто з радянською системою навчання, шанобливо відзиваються про неї.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Проаналізований вище матеріал дозволяє зробити висновок про те, що існуюча система дворівневої освіти як і раніше знаходиться у стадії становлення, постійно зазнаючи зміни. Вона поступається по ряду параметрів спеціалітету радянського зразка, але у разі проведення успішних структурних реформ в економіці затребуваність у випускниках і магістратури, і бакалавріату зростає, а економічні суб'єкти стануть брати активну участь у формуванні нових освітніх концепцій. В цьому випадку у вигравші залишаться і реальний сектор економіки, і держава, і суспільство в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вахитов Д. Р. Образовательные системы СССР и Запада: сравнительный анализ преимуществ и недостатков (ч. 2) // Вестник ТИСБИ. 2015. № 1. С. 216–234.
2. Вахитов Д. Р., Кондратьева Т. Н., Габдуллин Н. М. Значение сферы образования в процессе сохранения суверенитета государства // Философия образования. 2016. № 2 (65). С. 84–91. DOI: 10.15372/PHE20160208
3. Вахитов Д.Р., Зиннатуллин А. З., Кондратьева Крымзин Д. Н. Отношение студентов к двухуровневой системе высшего образования [Электронный ресурс]. URL: www.sisupr.mrsu.ru/2009-1/pdf/27_Krymzin.pdf
4. Згуровський М. Вища освіта на зламі суспільного розвитку / М. Згуровський // Українознавство. 2013. № 1. С. 160-163.
5. Курко М. Вища освіта в умовах глобалізації // Вісник Академії управління МВС. 2010. № 3(15). С. 115-120.
6. Мосьпан Н. В. Вища освіта України в умовах розвитку ринкової економіки // Педагогічний процес: теорія і практика. 2013. Вип. 4. С. 145-153.
7. World University Rankings 2016–2017 [Електронний ресурс]. URL: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/worldranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

REFERENCES

1. Vakhitov D.R. Educational systems of the USSR and the West: a comparative analysis of the advantages and disadvantages (part 2) // TISBI Bulletin. 2015. № 1. P. 216–234.
2. Vakhitov D. R., Kondratieva T. N., Gabdullin N. M. The Importance of the Education Sphere in the Process of Preserving the State's Sovereignty // Philosophy of Education. 2016. № 2 (65). Pp. 84–91. DOI: 10.15372 / PHE20160208
3. Vakhitov D.R., Zinnatullin A.Z., Kondratieva Krymzin D.N. The ratio of students to the two-tier system of higher education [Electronic resource] .URL: www.sisupr.mrsu.ru/2009-1/pdf/27_Krymzin.pdf
4. Zgurovsky M. Higher education on the brink of social development // Ukrainian Studies. 2013. № 1. P. 160-163.
5. Kurko M. Higher education in the conditions of globalization // Bulletin of the Academy of Management of the Ministry of Internal Affairs. 2010. № 3 (15). P. 115-120.
6. Mos'pan N.V. Higher education of Ukraine in the conditions of market economy development // Pedagogical process: theory and practice. 2013. Issue 4. P. 145-153.
7. World University Rankings 2016–2017 [Electronic resource]. URL: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/worldranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

УДК377.016:3]:004(06)

Сорокіна Т.В.

Державний навчальний заклад
«Сумське міжрегіональне вище професійне училище»

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

У статті розглянуто сутність та зміст інформаційно-комунікаційних технологій, ефективність їх використання в освітньому процесі, а також зроблено спробу дослідити основні чинники, що впливають на виникнення та розвитку інформаційного суспільства.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація, інтерактивність, інтенсифікація процесу освіти, медіатехнології.

Сорокіна Т.В. Информационно-коммуникационные технологии обучения на уроках общественных дисциплин в учреждениях профессионального (профессионально-технического) образования.

В статье рассмотрены сущность и содержание информационно-коммуникационных технологий, их использование в учебном процессе, а также попытка исследовать основные факторы, влияющие на возникновение и развитие информационного общества.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационные технологии, информатизация, интерактивность, интенсификация процесса образования, медиатехнологии.*

Sorokina T.V. Informatsiyno-komunikatsiyni tehnologii navitnanya on the lessons of suspension disciplines in the mortgages of the professional (professional-technical) study.

The essence and content of information and communication technologies, efficiency of their use in the educational process are considered in the article, and also an attempt is made to investigate the main factors influencing the emergence and development of the information society.

Key words: *information and communication technologies, informatization, interactivity, intensification of educational process, media technology.*

Зміст професійної (професійно-технічної) освіти має бути випереджальним, постійно оновлюватися з урахуванням динамічних змін у науці, економіці, техніці виробництва та орієнтуватися на новітні технології. У закладах професійної (професійно-технічної) освіти поєднуються загальноосвітній і професійний види підготовки, варіативність і гнучкість освітніх програм, які спрямовані на підготовку кваліфікованого робітника відповідно до вимог технологічного розвитку різноманітних галузей виробництва, формування творчої особистості майбутнього робітника з високим рівнем професійної компетентності, здатності до самоорганізації та самореалізації у професійній діяльності.

Потрібно підготувати учня до швидкого сприйняття й обробки інформації, яка надходить, успішно її відображати і використовувати. Наявність знань та вмій з інформаційних технологій стає базовою вимогою для випускника. Молода людина, яка не володіє сучасними інформативно – комунікативними технологіями, буде неминуче відкинута за межі сучасного інформаційного суспільства.

Отже, сучасне інформаційне суспільство ставить перед всіма типами закладів і насамперед перед закладами професійної (професійно-технічної) освіти завдання підготовки випускників здатних грамотно працювати з інформацією, гнучко адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях і бути комунікабельними, контактними в різних соціальних групах, самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

Інформатизація всієї освіти розглядається як провідний напрям підвищення результативності освітнього процесу. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійну діяльність є пріоритетним напрямом модернізації освіти в цілому.

Однак багато проблем, пов'язаних з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, залишаються нерозв'язаними: слабка матеріально-технічна база; неефективно використовуються вже наявні електронні інформаційні ресурси, існує проблема технічного обслуговування і ремонту сучасних інформаційно-комунікаційних засобів у закладах; використовується морально застаріла комп'ютерна техніка; незадовільний стан підключення до Інтернету; недостатній рівень підготовки викладачів з питань використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі

Актуальність питання визначається важливістю підготовки педагога до використання комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання у професійній діяльності; потребою широкого впровадження засобів інформаційних технологій у освітній процес; впливом комп'ютерних засобів на результати навчальної діяльності; залежністю відповідно сформованого освітнього середовища з результатами навчання і виховання учнів; визначенням місця і ролі комп'ютерних технологій у структурі освіти.

Ми розуміємо, що успіх освітянської справи залежить від того наскільки підготовлену: мобільну, конкурентоспроможну, інформаційно наповнену, творчо і духовно розвинену особистість ми випускаємо зі стін закладу.

Вимога часу і потреба учнів у сучасних інформаційних технологіях потребує створення мультимедійного продукту, який би відповідав вимогам сучасності й забезпечував високий рівень засвоєння учнями програмового матеріалу предметів суспільного циклу («Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта» тощо). Враховуючи те, що в масштабах України ще недостатньо таких матеріалів, важливо, щоб учитель, працюючи над темами уроку, намагався стати автором власних мультимедійних продуктів, які б відповідали не лише вимогам програм, але й методиці викладання учителя та індивідуальному стилю спілкування учителя з учнями.

Проблеми успішного впровадження освітніх технологій сьогодні дуже актуальні, саме тому обрана тема статті «Інформаційно-комунікаційні технології навчання на уроках суспільних дисциплін».

Сьогодні увагу дослідників привертають різні аспекти впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. Так, проблемам використання ІКТ, з метою підвищення ефективності самостійної роботи учнів, присвячено дослідження кандидата соціологічних наук Н.Бойко та кандидата історичних наук А. Байраківського, які зазначають, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний

процес сприяє повнішому оволодінню учнями системою знань та вмінь, розвиває творчу спрямованість пізнавальної діяльності учнів, допомагає формуванню відповідних професійних і особистісних якостей [3, с.35-36]. При цьому використання засобів ІКТ виступає не самоціллю, а педагогічно виправданим підходом, що має розглядатися в плані педагогічних переваг порівняно з традиційними технологіями організації самостійної роботи. Л. Карташова (кандидат педагогічних наук, доцент) вважає, що застосування вчителем інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання дозволяє ефективно та доступно визначити новизну навчального матеріалу; продемонструвати зв'язок навчального матеріалу з історією, з цікавими фактами з життя видатних людей; навести приклади практичного застосування знань; здійснити впровадження проблемного та евристичного навчання, тощо[5, с.301]. Н.Олійник (вчитель ХЗОШ, спеціаліст вищої категорії) зауважує, що використання ІКТ в процесі професійної підготовки сучасного вчителя повинно бути комплексним та інтегрованим, охоплювати весь курс навчання та здійснюватись під час викладання різних предметів[7, с.12].

Таким чином, використання ІКТ у професійній діяльності викладача історії і суспільних дисциплін дозволяє оптимізувати зміст навчання, модернізувати методи та форми організації навчального процесу, забезпечити високий науковий і методичний рівень викладання, індивідуальний підхід у навчанні, підвищити ефективність та якість надання освітніх послуг.

Отже, завдяки поєднанню традиційних педагогічних технологій та ІКТ вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні здібності учнів і педагогів. Використання ІКТ у навчанні історії зумовлює появу нових навчальних цілей та необхідність оновлення змісту історичної освіти. ІКТ дозволяють досягти високих результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного учня формування і розвиток власного освітнього шляху. Безмежність педагогічних можливостей для індивідуалізації і диференціації освітнього процесу, його адаптації до індивідуальних особливостей учня пов'язана із застосуванням у цьому процесі додаткових інформаційних навчальних ресурсів, широкого спектру педагогічних методів і технологічних варіантів навчання, посиленням навчальних комунікацій, мультимедійних характеристик засобів навчання, розширенням простору інноваційної педагогічної діяльності.

Викладання історії у професійно-технічному навчальному закладі є одним із визначальних елементів у формуванні майбутнього свідомого громадянина незалежної України, тому при викладанні предмета використовуються найбільш сучасні здобутки педагогічної науки, саме ті, що дозволяють формувати особистість учня, його активну життєву позицію.

Академік А. Несміянов [9, с.23-24] зазначав, що «освіта — це не певний накопичувач знань, а тренування мозку. Якщо мозок тренований, то знання закріплюються легко, майже автоматично.» На нашу думку, тренування мозку на уроках можливо через вдале поєднання таких сучасних технологій навчання:

- інтерактивні технології;
- проектна технологія;
- інформаційно-комунікаційні технології.

Уроки з використанням цих технологій стали цікавими для учнів, підвищується їх активність на уроці, розвивається творче і логічне мислення, зростають продуктивність праці, якість знань, спроможність учнів розв'язувати проблемні завдання, взаємодопомога, вміння працювати в колективі. Найбільш вдалими з точки зору формування стійких знань з предмета, критичного мислення і вироблення власного бачення суті історичних подій є:

- використання відеоматеріалів;
- робота над навчальним проектом;
- робота з опорними схемами-конспектами.
- використання мультимедійних презентацій.

Також досить активно і часто використовується табличний процесор Excel. Він допомагає створювати таблиці, графіки, діаграми в ході вивчення тем соціально-економічної історії, в яких фігурують кількісні показники (обсяг виробництва, рівень безробіття, та ін.), обробляти статистичні дані економічного та соціального характеру, проводити порівняльний аналіз таких даних. Вся наочність, яку використовує викладач, відповідає вимогам писемної та усної інформації.

Наприклад, на уроці історії України на тему: «Становище українських земель на початку ХХ ст.», під час вивчення нового матеріалу, можна запропонувати учням таке завдання: Проаналізуйте діаграму і висловіть власні судження, щодо місця та ролі України в економіці Росії на початку ХХ ст.

Основні показники виробництва промислової продукції підприємствами України на початку ХХ ст.

Також прикладом може стати урок історії України з теми: «Громадсько-політичне життя 30-х рр.», де учням можна запропонувати наступне завдання: опрацюйте таблицю, дайте відповіді на питання

Норми забезпечення продовольством 1931 року (кг/місяць)									
Товари	Промислові великі центри			Індустріальні центри			Другорядні промислові об'єкти		
Хліб	24	12	12	24	12	12	22,5	11	11
Крупи	2,5	1,5	1,5	1,5	0,85	0,85	1	0,5	0,5
М'ясо	2,6	1,3	1,3	1	1	1	—	—	—
Риба	2	2	1,4	1,4	1	1	—	—	—
Масло	0,2	—	0,2	—	—	—	—	—	—
Цукор	1,5	1,5	1,5	1	1	1	—	—	—
Борошно	1	—	0,5	—	—	—	—	—	—

†Робітники †Службовці †Діти і студенти

Питання:

- 1) Про що свідчить таблиця?
- 2) Чому існувала «норма відпускання товарів в одні руки»?

Інтегрування звичайного уроку з комп'ютером дозволяє перекласти частину своєї роботи на ПК, роблячи при цьому процес навчання більш цікавим, різноманітним, інтенсивним.

Найпоширенішим видом використання ІКТ на уроках суспільних дисциплін є мультимедійні презентації. Вони дозволяють підійти до процесу навчання творчо, урізноманітнювати способи подачі матеріалу, поєднувати різні організаційні форми проведення занять з метою отримання високого результату, при мінімальних витратах часу на навчання.

Використання презентацій дозволяє зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал, що відповідає змісту конкретної теми. Підготовані і методично продумані слайдові презентації — це найкращий вид унаочнення (карти, таблиці, схеми, фото, документи, завдання, шаблони виконання завдань), який не потребує матеріальних затрат (звичайно потрібен проектор) та може швидко змінюватися.

За способом використання презентації в основному розділяють на дві групи: презентації для супроводу доповіді (лекції) і індивідуальні проекти. Перша органічно вписується в структуру уроку, супроводжуючи розповідь.

Дуже допомагає презентація при узагальненні матеріалу, коли в темі є наскрізні поняття, і потрібно, наприклад, скласти узагальнюючу схему чи таблицю. Наприклад, у темі «УРСР в 20-30-х рр. ХХ ст.» це поняття «демократія» й «тоталітаризм», «диктатор» та ін.

Така форма дозволяє проводити різні види роботи — фронтальну, групову, індивідуальну. Ефективним прийомом аналізу і узагальнення навчального матеріалу є створення таких завдань самими учнями, або підготовка запитань до вже готових презентацій. Учні дуже активні, якщо робота проводиться в групах — одна група ставить запитання за темою, друга — створює презентації з елементами відповіді).

Велике емоційно-психологічне навантаження несуть безтекстові презентації, що супроводжуються музикою — наприклад, - «Голодомор», «Війна», «Крути». Наприклад, на уроці історії України з теми: «Голодомор 1932 – 1933 років в Україні. «Закон про п'ять колосків». Масштаби та наслідки голодомору.» під час мотивації навчальної діяльності учнів доречно застосувати презентацію складену з фотоматеріалів про життя і побут жертв голодомору з музичним супроводом пісні О.Білозір «Свіча».

І, нарешті, слід зауважити, що найбільш незамінними презентації стають при викладенні тем з історії культури та економіки. В першій — це твори, автори, тенденції, віртуальні екскурсії в музеї, в другій — цифри, діаграми, графіки.

Головний принцип створення ефективної презентації — потрібно вміти вмістити максимум інформації у мінімум слів, привернути і утримувати увагу учнів, зважаючи на психологічні особливості сприймання інформації.

Робота над презентацією, її публічне подання, захист позитивно впливає на розвиток у дітей навичок спілкування за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій, дає додаткову мотивацію до вивчення історії, сприяє підвищенню рівня сприйняття інформації.

Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології здатні: стимулювати пізнавальний інтерес до суспільних дисциплін, додати освітній роботі проблемний, творчий, дослідницький характер, багато в чому сприяти відновленню змістової сторони предметів суспільно-гуманітарного циклу, індивідуалізувати процес навчання й розвивати самостійну діяльність учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія / В.Ю. Биков. – Київ: Атіка, 2009. 684 с.

2. Гуманітарна освіта // Професійна освіта: Словник: навч. посібник / Уклад. С.У.Гончеренко та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Вища школа., 2000.
3. Дячкова Т.В. Педагогіка професійно-технічної освіти: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант, 2003. 476 с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
5. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: підручник. [2-ге вид. / В. А. Баженов, П. П. Лізунов. та ін.]. Київ: Каравела, 2007. 640 с.
6. Іванова О. Підвищення інформаційно-комп'ютерної компетентності педагогів//Вихователь-методист дошкільного закладу, 2010. №2. С. 22 – 30.
7. Новиков П.М. Випереджувальна професійна освіта: науково-практичний посібник, Київ: 2000. 266 с.
8. Олійник А.І. Інформаційні технології як основа і засіб реалізації інноваційних процесів в сучасній освіті: автореф. дис. канд. філос. наук: 09.00.10 «Філософія освіти» / А.І. Олійник; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2008. 20 с
9. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун, Л.В.Пироженко. Київ: АПН, 2002. 192с.
10. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі: <http://osvita.ua/school/technol/6804>
11. Формування та розвиток ІКТ-компетентності педагогів: <http://wiki.cit.zp.ua/index.php>
http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Pedagogica/44968.doc.htm

REFERENCES

1. Bykov V.Yu. Models of Organizational Systems of Open Education: Monograph / V.Yu. Bulls - Kviv: Atika, 2009. 684 p.
2. Humanitarian education // Vocational education: Dictionary: Teach. manual / layout. S.U.Goncharenko and others; for ed. N.G. Nobody Kviv: Graduate School., 2000.
3. Dvachkova T.V. Pedagogy of vocational education: A manual. - Kherson: Avlant, 2003. 476 p.
4. Dichkivska I.M. Innovative Pedagogical Technologies / I. M. Dichkivska Kviv: Academic Edition, 2004. 352 p.
5. Computer equipment. Computer Technology: Tutorial. [2nd form. / VA Bazhenov, P. P. Lizunov. etc.]. Kviv: Karavela, 2007. 640 p.
6. Ivanova O. Improvement of Information and Computer Competence of Teachers // Methodist of a Preschool, 2010. №2. Pp. 22-30.
7. Novikov P.M. Proactive vocational education: a scientific and practical manual. Kviv: 2000. 266 p.
8. Oleinik A.I. Information technologies as the basis and means of realization of innovative processes in modern education: author's abstract. dis Cand. Philosophy Sciences: 09.00.10 "Philosophy of Education" / AI Oiler; National ped Untitled MP Drahomanov Kviv. 2008. 20 s
9. Pometun O.I. Interactive Learning Technologies: Theory, Practice, Experience / O. I. Pometun, L.V.Pirozhenko. Kyiv: APN, 2002. 192p.
10. Information and communication technologies (ICTs) and their role in the educational process: <http://osvita.ua/school/technol/6804>
11. Formation and development of ICT-competence of teachers: <http://wiki.cit.zp.ua/index.php>
http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Pedagogica/44968.doc.htm

УДК 37-055.2(477):001.891 «185/191»

Клочко О.М.

КЗ Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ЗМІСТУ ЖІНОЧОЇ ГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ)

В статті визначено, що зміст жіночої гімназійної освіти мав тенденцію до зближення зі змістом чоловічої гімназійної освіти. Разом з тим жіноча гімназія продовжувала відображати патріархальну свідомість суспільства, за якою жінці відводилась роль матері, дружини, берегині домашнього вогнища.

Ключові слова: жіноча гімназія, патріархальна свідомість, гендерний підхід.

Клочко А.Н. Гендерный подход в изучении содержания женского гимназического образования (вторая половина XIX - начало XX века).

В статье определено, что содержание женского гимназического образования имело тенденцию к сближению с содержанием мужского гимназического образования. Вместе с тем, женская гимназия продолжала отображать патриархальное сознание общества, которое отводило женщине роль матери, жены, хранительницы домашнего очага.

Ключевые слова: женская гимназия, патриархальное сознание, гендерный подход.

Klochko O.M. Gender approach in the study of the content of women's gymnasium education (second half of the XIX - early XX century).

The article is devoted study of the characteristic features of formation of educational content proves the functioning of gender stratification in the educational processes designated period. Was found out the main aim of educational and studying process at female's secondary schools of the region was to educate qualities of housewife, mother, wife, what confirm conservative status of female's high school education.

Key words: women's gymnasiums, patriarchal consciousness, gender approach.